

การสร้างชุดการสอนโน้ตเพลงไทยชั้นพื้นฐาน โดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ THE CREATION OF NEW MATERIALS FOR TEACHING THAI MUSIC

ภูริทัต อรณการ¹ ชัยพฤกษ์ เมฆรา²
Purithat Aroonkan¹ Chaipruck Mekara²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาเอกดนตรีตะวันตก 10 คน ที่สมัครใจเรียน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ ผู้เรียนที่ผ่านรายวิชา ดยช.202 ปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย และผ่านรายวิชา ดยค.103 การอ่าน ฟัง เขียน 1 ในหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง ใช้เวลาในการสอนคาบละ 60 นาที รวมทั้งหมด 9 คาบเรียน โดยจัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 2 วัน ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2564 ถึงวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2564 โดยใช้วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย คู่มือครูและคู่มือผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ซึ่งผู้เรียนที่ผ่านการเรียนรู้จากการใช้ชุดการสอนโน้ตเพลงไทยชั้นพื้นฐาน โดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ จะมีผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนและหลังเรียน เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80/80 เมื่อนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ผลคะแนนทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่ใช้ชุดการสอนโน้ตดนตรีไทยชั้นพื้นฐาน โดยใช้ทฤษฎีดนตรีไทยใหม่ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88.88/81.19 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน

คำสำคัญ: ชุดการสอน, ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่

¹ นักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ ramingmlh@gmail.com

¹ Student, Master of Music Program, College of Music, Payap University, ramingmlh@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ jjcadenza@aol.com

² Advisor, Assistant Professor, College of Music, Payap University, jjcadenza@aol.com

Abstract

This research was aimed at the creation and testing of notation exercises to be used in the teaching of Thai music. There were ten student volunteers, all of whom had passed two courses in the undergraduate music program of Payap University, Chiang Mai, Thailand: “Thai Music” (MUG 202) and “Reading, Listening, and Writing 1” (MUA 103). The research was conducted by the author from March 1 to March 30, 2021, during which period the author taught a total of 9 classes. The teaching materials used were a teacher’s guide and a lesson book. The hypothesis of this research was the average score higher than 80/80.

The results of the research were analyzed and evaluated by percentage and mean, comparing the students’ scores before and after using the teaching package. An average score of 88.88/81.19 met the set standard, thereby confirming the author’s hypothesis.

Keywords: Teaching materials, Lesson plans

บทนำ

ดนตรีไทย เป็นมรดกอันล้ำค่าของชาวไทย เป็นศาสตร์และศิลป์ที่บรรพบุรุษสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อใช้ในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้สึก ตลอดจนช่วยจรรโลงจิตใจและกลมเกลียวสังคม ดนตรีกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม ซึ่งล้วนแต่สร้างสรรค์ดนตรีจากความต้องการของตน โดยซ่อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และเป็นการบันทึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ไว้ด้วยบทเพลงแห่งศิลปะการดนตรี เพื่อเล่าจากรุ่นสู่รุ่นสืบต่อกันมา ดังพระราชดำรัส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ว่า “มรดกอันล้ำค่าของชาวไทย นั้นหมายถึง ดนตรีไทยอันเป็นมรดกของคนไทยทั้งชาติ มิใช่จะเป็นเพียงเครื่องมือที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟังเท่านั้น แต่มรดกของไทยชิ้นนี้เป็นผู้นำทางวัฒนธรรมอันเป็นหัวใจสำคัญของความเป็นชนชาติไทยด้วย” (ชินตโร ภูกาญจนา, 2544)

การจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยนั้น มีแนวทางมุ่งเน้นด้านทักษะปฏิบัติมากกว่าด้านทฤษฎี เพราะเชื่อกันว่าการที่จะเป็นนักดนตรีที่เก่งและมีฝีมือนั้น ย่อมต้องเล่นได้ดีเหมือนครูบาอาจารย์ ต้องผ่านการปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ ซึ่งวัฒนธรรมดนตรีไทยตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน มีการปลุกฝัง และถ่ายทอดการบรรเลงแบบ “มุขปาฐะ” เป็นรูปแบบการถ่ายทอด “มือต่อมือ จำต่อจำ” เป็นวิธีการถ่ายทอดตามจารีตประเพณีของดนตรีไทย ส่งผลให้นักดนตรีไทยมีการพัฒนา ด้านทักษะปฏิบัติอันเป็นเลิศ การบันทึกโน้ตนั้น ชาวตะวันตกเริ่มมีการจดบันทึกโน้ตเพลงมาก่อน จนพัฒนามาเป็นระบบโน้ตดนตรีสากลที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน สำหรับนักดนตรีไทยแต่เดิมนั้นไม่นิยมจดบันทึกโน้ตเพลง ซึ่งต่อมาพบว่า การจดบันทึกโน้ตเพลงนั้นเป็นเรื่องที่ดีมีประโยชน์ จึงมีการคิดค้นและพัฒนาระบบโน้ตต่าง ๆ ขึ้น เพื่อใช้ในการบันทึกเพลง (บุญสืบ บุญเกิด, 2559) ในปี พ.ศ.2454 หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้คิดค้นเครื่องมือช่วยสอนเป็นโน้ตขึ้น โดยกำหนดให้ใช้ตัวเลขไทย 1-9 สำหรับซอด้วงและซออู้ และใช้ ตัวเลข 1-12 สำหรับจะเข้และขลุ่ย และได้พัฒนาบรรทัดโน้ตจากบรรทัดละ 4 ห้องโน้ต พัฒนามาเป็นบรรทัดละ 8 ห้องโน้ต ซึ่งใช้ในการเรียนการสอนดนตรีไทยสืบมา

ผู้วิจัยมีโอกาสและประสบการณ์ในการสอนดนตรีไทยให้กับนักศึกษาชั้นปี 2 วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 จนถึงปัจจุบัน จากการเรียนการสอนในระยะเวลาดังกล่าว ผู้วิจัยใช้แนวทางวิธีการถ่ายทอดตามจารีตประเพณีของดนตรีไทยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรของมหาวิทยาลัย พบว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากธรรมชาติของผู้เรียนเป็นนักศึกษาเอกดนตรีตะวันตก มีความคุ้นชินทักษะอ่านโน้ตสากลเป็นปัจจัยสำคัญต่อการปฏิบัติเครื่องดนตรี ตัวอย่างเช่น ผู้สอนได้สาธิตการบรรเลงเพลงที่จะสอนนักศึกษา ในการสาธิตนั้น เพลงที่บรรเลงมีตัวโน้ตแตกต่างจากโน้ตเพลงที่บันทึกที่ใช้สอน (สื่อการสอน) ตลอดจนกลวิธีพิเศษและสัดส่วนจังหวะที่ซับซ้อน จึงทำให้เกิดคำถามในชั้นเรียนอยู่เสมอถึงความถูกต้องของโน้ตเพลงที่ผู้สอนใช้เป็นสื่อการสอนว่า “โน้ตที่บรรเลงนั้นถูกบันทึกไว้ที่ใด มีสัญลักษณ์ทางดนตรีหรือไม่ และมีสัดส่วนของโน้ตมากกว่าโน้ตไทยในการสื่อการสอนหรือไม่”

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นปัญหาเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและหาข้อจำกัดของสื่อการสอน พบว่า ระบบโน้ตที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นโน้ตดนตรีไทยเดิมที่ขาดช่วงต่อการพัฒนานับตั้งแต่มีการใช้ต่อกันสืบมา มีข้อจำกัดในด้านการบันทึกที่ไม่สามารถ

แสดงกลวิธีพิเศษได้อย่างละเอียด เช่น สัดส่วนของจังหวะ (Rhythm) เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signatures) ค่าของโน้ต โน้ตตัวหยุด เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรีไทย เป็นต้น ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการสื่อสารระหว่างความคิดของผู้ประพันธ์เพลง (Composer) ที่บันทึกเพลงด้วยระบบตัวโน้ตเพื่อสื่อสารกับนักดนตรีด้านจังหวะ ทำนอง และอารมณ์ของบทเพลงนั้น ๆ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำระบบโน้ตดนตรีสากลมาบันทึกเพลงไทยเพื่อหาแนวทางการจัดการเรียนการสอน ผลของการนำระบบโน้ตสากลมาใช้สอนมีข้อจำกัดเรื่องบันไดเสียง (Scale) รูปแบบของการบันทึก (บรรทัด 5 เส้น) และการอ่านโน้ตฉบับพลัน (Sight Reading) ซึ่งไม่เหมาะในการนำมาใช้กับการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย

ดังนั้น ผู้วิจัยได้พัฒนาโน้ตเพลงที่สามารถบันทึกบทเพลงได้อย่างละเอียดในทุกองค์ประกอบไปพร้อมกับโน้ตเพลงที่นักดนตรีที่มีพื้นฐานหลากหลายสามารถเข้าใจและใช้ร่วมกันได้ง่าย คือ “ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่” โดยการนำระบบโน้ตและการบันทึกโน้ตของดนตรีไทยเดิม ดนตรีสากล และดนตรีจีน มาประยุกต์ ต่อยอด ประสมประสาน และพัฒนาโน้ตดนตรีไทยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยรักษาโครงสร้างเดิมของดนตรีไทยให้มากที่สุด ได้ออกแบบเส้นกันห้องประเภทต่าง ๆ ที่มีเค้าโครงจากโน้ตสากล ตลอดจนการประยุกต์การขีดเส้นใต้ตัวโน้ต โดยผู้วิจัยได้นำการเขียนลักษณะนี้มาจากระบบโน้ตตัวเลขของเชอเว่ (Chevé) เป็นระบบโน้ตตัวเลขที่พัฒนาแล้วของดนตรีจีน และนำวิธีการเขียนเครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรีสากลมาใช้เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และนำไปทดลองสอนจริงกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวและเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและใช้ชุดการสอนโน้ตเพลงไทยขั้นพื้นฐาน โดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดการสอนโน้ตเพลงไทยขั้นพื้นฐาน โดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่
2. ทำให้ทราบประสิทธิภาพของการใช้ชุดการสอน และสามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาชุดการสอนสำหรับเครื่องดนตรีไทยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต เครื่องมือเอกดนตรีตะวันตก วิทยาลัยดุริศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา MUG 202 ปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย และรายวิชา MUA 103 การอ่าน ฟัง เขียน 1 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบสุ่มเจาะ จำนวน 10 คน
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรต้น คือ การสอนโน้ตเพลงไทยด้วยทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของชุดการสอนโน้ตเพลงไทยด้วยทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 (พฤศจิกายน พ.ศ.2563 - มีนาคม พ.ศ.2564)

5. เนื้อหาใช้ในการสอน ใช้ชุดการสอนการอ่านโน้ตเพลงไทยขั้นพื้นฐานโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ ประกอบไปด้วย ความรู้เบื้องต้น ทฤษฎีดนตรีไทยใหม่ และการอ่านโน้ตฉบับพลัน (Sight Reading)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดการสอนการอ่านโน้ตเพลงไทยขั้นพื้นฐานโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 แผน ที่กำหนดขั้นตอนการสอนและกิจกรรมพร้อมกำหนดสื่อที่เรียกว่าสื่อผสมประกอบด้วย ใบความรู้ แบบฝึกหัดและแบบทดสอบความรู้ ชุดการสอนโน้ตเพลงไทยโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ จำนวน 5 เพลงในอัตราจังหวะสองชั้น เพลงแขกบรเทศ เพลงสร้อยลำปาง เพลงลาวเล็กตัดสร้อย เพลงเสเลเมา และเพลงต้นวรเชษฐ์ โดยคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

2. แบบประเมินประสิทธิภาพของชุดการสอน ใช้แบบทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน ให้ค่าระดับคะแนน 1-10 คะแนน โดยแบ่งเป็น 1-3 คะแนน หมายถึง ควรได้รับการปรับปรุง 4-6 คะแนน หมายถึง กำลังพัฒนา 7-8 คะแนน หมายถึง ระดับดี และ 9-10 คะแนน หมายถึง ระดับดีมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยหาค่าเฉลี่ยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. หาประสิทธิภาพชุดการสอนโน้ตดนตรีไทยโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ โดยใช้เกณฑ์ 80/80 (E1/E2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านโน้ตดนตรีไทยโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ หาค่าเฉลี่ย (\bar{X})

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. การสร้างและพัฒนาชุดการสอนโน้ตดนตรีไทยโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนโน้ตเพลงไทยโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ มีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 แผน ที่กำหนดขั้นตอนการสอนและกิจกรรมพร้อมกำหนดสื่อที่เรียกว่าสื่อผสมประกอบด้วย ใบความรู้

แบบฝึกหัด และแบบทดสอบความรู้ ได้แก่ แผนการสอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้น แผนการสอนที่ 2 ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ และแผนการสอนที่ 3 การอ่านโน้ตฉบับพลัน (Sight Reading) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อหาค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ จุดประสงค์ และเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC) ได้แก่ (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์รณชิต แม้นมาลัย อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคณตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2) อาจารย์ประจำ คชเดช ครูชำนาญการ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ และ (3) อาจารย์หทัยา เอ็มเนอร์ ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ มีผลผ่าน (0.5) ทุกข้อคำถาม

2. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนโน้ตดนตรีไทยโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ หลังจากที่ได้แก้ไขปรับปรุงตามที่คุณเชี่ยวชาญแนะนำแล้ว ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้จริงกับผู้เรียน จำนวน 3 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงให้ชุดการสอนมีความสมบูรณ์มากที่สุด ผลจากการทดลองใช้ก่อนการนำไปใช้จริง หลังจากนั้นได้นำไปใช้จริงกับนักศึกษา โดยมีการประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียน

ภาพที่ 1 บรรยากาศการทดสอบหลังเรียน โดยคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
ที่มา: รัชนิกร สันติธรรม

ผลการวิจัย

1. โน้ตดนตรีไทยตามทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่

ในอดีตที่ผ่านมาการเรียนการสอนดนตรีไทยรวมทั้งการบรรเลงไม่นิยมจดบันทึกโน้ตเพลง มักเรียนและสอนกันแบบมุขปาฐะ เรียนการตัวต่อตัวแต่มาในระยะหลังสภาพสังคมและบริบทเปลี่ยนไป จึงมีการจดบันทึกโน้ตเพลงเหมือนชาวตะวันตก ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดนตรีไทยอย่างมาก (บุญสืบ บุญเกิด และ สุรศักดิ์ เพชรคงทอง, 2559) โดยการบันทึกโน้ตดนตรีไทยมีหลายรูปแบบ เช่น การบันทึกแบบโน้ตดนตรีสากล การบันทึกแบบโน้ตของพระอภัยพลรบ การบันทึกแบบโน้ตตัวเลข 9 ตัวของหลวงประดิษฐไพเราะ การบันทึกแบบโน้ตเลขาสังคีตย์ และการบันทึกแบบโน้ตอักษรไทย ซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบัน แต่การบันทึกโน้ตเพลงไทยนั้น ไม่ได้บันทึกเทคนิคหรือกลวิธีการบรรเลงลงไปโน้ตด้วย ยกเว้นรูปแบบโน้ตสากล

ผู้วิจัยได้สร้างทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ระดับพื้นฐาน เป็นการนำระบบโน้ตและการบันทึกโน้ตของดนตรีไทยเดิม ดนตรีสากล และดนตรีจีน (โน้ตตัวเลข) มาประยุกต์และผสมผสาน พัฒนาโน้ตดนตรีไทยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยรักษาโครงสร้างเดิมของดนตรีไทยให้มากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยให้คำนิยามศัพท์เฉพาะว่า ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ โดยการบันทึกโน้ตดนตรีไทยแต่เดิมนั้น ไม่ปรากฏสัญลักษณ์ที่แสดงถึงโน้ตตัวหยุด แต่มีการเขียนคำว่า “หยุด” ซึ่งมีความหมายตรงตัว หมายถึง “ให้หยุด” สำหรับโน้ตดนตรีสากลเรียกว่า Rest Note งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำสัญลักษณ์ “ * ” กำหนดให้เป็นสัญลักษณ์แทนโน้ตตัวหยุด และได้ออกแบบเส้นกันห้องประเภทต่าง ๆ ที่มีเค้าโครงจากโน้ตสากล ซึ่งการสร้างโน้ตดนตรีไทยใหม่ มีดังนี้

“ * ”	หมายถึง	ตัวหยุด
	หมายถึง	ต้นเพลง
	หมายถึง	ย้อนกลับ
	หมายถึง	ย้อนกลับและซ้ำอีกครั้ง
	หมายถึง	ซ้ำอีกครั้ง

การพัฒนาโน้ต ผู้วิจัยได้นำวิธีการเดินจุดบนตัวโน้ตของดนตรีไทยเดิมและดนตรีจีนมาต่อยอดในแบบฝึกหัด เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงของระดับเสียงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วิธีการขีดเส้นใต้ตัวโน้ต โดยนำการเขียนลักษณะนี้มาจากระบบโน้ตตัวเลขของเชอเว่ (Cheve) ซึ่งระบบโน้ตตัวเลขนี้ได้พัฒนามาแล้วในดนตรีจีน เรียกว่า เจี้ยนผู่ (Jian Pu) และนำวิธีการเขียนเครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรีสากลมาใช้เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการนับจังหวะตก (แม่จังหวะ) ให้เหมือนกับการนับจังหวะของดนตรีสากลและดนตรีจีน คือ ให้จังหวะที่ 1 เป็นจังหวะหลัก ซึ่งโน้ตดนตรีไทยเดิมนั้น แม่จังหวะจะอยู่ที่จังหวะที่ 4 ในห้องเพลง การปรับเปลี่ยนจังหวะดังกล่าวนี้จะช่วยให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานดนตรีตะวันตกสามารถเข้าใจหลักการอ่านจังหวะได้ง่ายขึ้น และเป็นพื้นฐานดนตรีที่นักดนตรีนานาชาติใช้เหมือนกัน ดังนี้

(1) การเขียนขึ้นคู่ 8 การเติมจุดบนตัวโน้ตของดนตรีไทยเดิมและดนตรีจีนมาต่อยอดในแบบฝึกหัด เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงของระดับเสียงมากยิ่งขึ้น การเพิ่มหรือลดเสียง 1 คู่ 8 (octave) จะใช้การเพิ่มจุดบนหรือใต้โน้ตตัวเลข นอกจากนี้หากต้องการเพิ่มหรือลดเสียง 2 octave จะเพิ่มจุด 2 จุดบนหรือใต้โน้ตตัวเลข

ตารางที่ 1 แสดงการเขียนขึ้นคู่ 8

โน้ต	สูงขึ้น 1 octave	สูงขึ้น 2 octave	ลดลง 1 octave	ลดลง 2 octave
ด	ด̣	ด̣̣	ด̣	ด̣̣̣
ร	ร̣	ร̣̣	ร̣	ร̣̣̣
ม	ม̣	ม̣̣	ม̣	ม̣̣̣
ฟ	ฟ̣	ฟ̣̣	ฟ̣	ฟ̣̣̣
ซ	ซ̣	ซ̣̣	ซ̣	ซ̣̣̣
ล	ล̣	ล̣̣	ล̣	ล̣̣̣
ท	ท̣	ท̣̣	ท̣	ท̣̣̣

(2) การขีดเส้นใต้ตัวโน้ตแทนค่าของโน้ตและตัวหยุด ความยาวหรือจังหวะของตัวโน้ต จะเขียนกำกับด้วยเส้นสั้น ๆ ใต้ตัวโน้ตในลักษณะขีดต่อจากตัวโน้ต

ตารางที่ 2 แสดงการขีดเส้นใต้ตัวโน้ตแทนค่าของโน้ตและตัวหยุด

โน้ตสากล	โน้ตไทยใหม่	โน้ตตัวเลข	ตัวหยุด
○	ด - - -	1 - - -	* - - -
♪	ด -	1 -	* -
♪	ด	1	*
♪♪	ด ด	<u>1 1</u>	<u>**</u>
♪♪♪	<u>ด ด ด</u>	<u>1 1 1 1</u>	<u>***</u>
♪♪	<u>ด ด</u>	<u>1 1</u>	<u>**</u>
♪. ♪	ด. ด	1. <u>1</u>	*. <u>-</u>

(3) เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี

ตารางที่ 3 แสดงการเขียนเครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี

	Crescendo	ค่อย ๆ ดังขึ้น เพิ่มความดังขึ้น
	Decrescendo	ค่อย ๆ เบาลง ลดลงของเสียง
	Tie	บวkJงหะ
<i>p</i>	Piano	ให้ทำเสียงเบา
<i>f</i>	Forte	ให้ทำเสียงดัง
<i>mp</i>	Mezzo Piano	ให้ทำเสียงเบาพอดานกลาง
<i>mf</i>	Mezzo Forte	ให้ทำเสียงดังพอดานกลาง
<i>pp</i>	Fortissimo	ให้ทำเสียงเบามาก
<i>ff</i>	Pianissimo	ให้ทำเสียงดังมาก

(4) Time Signatures 2 และ 4

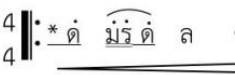
4 4

ด = Bb

= 95

ภาพที่ 2 การบันทึกโน้ตเพลงต้นวรเชษฐ์ สองชั้น โดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่

ท่อน 1

4 4 * ดั มัร ดั ล ช | ม. ล ดั ล ช | * ดั มัร ดั ล ช ดั ล ช | ม * ลช มร ด |

| * ดั มัร ดั ล ช ดั ล ช | ม * ลช ดั ร ดั ล ช | * ดั มัร ดั ล ช มลช | ม * ลช มร ด |

ท่อน 2

| * ช ลช ช ม ร่มดรั | ม * ช่มร ดั ร ม | * ช ลช ช ม ร่มดรั | ม * ช่มร ดั ร ดั |

| * ชลช ชดลช ชลชด ร่มดรั | ม * ช่มร ดั ร ม | * ช ลช ช ม ร่มดรั | ม * ช่มร ดั ร ดั |

2. ประสิทธิภาพของชุดการสอนโน้ตดนตรีไทยโดยใช้ทฤษฎีดนตรีไทยใหม่

ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนโน้ตดนตรีไทยโดยใช้ทฤษฎีดนตรีไทยใหม่ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชา MUG 202 ปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 แบ่งจำนวนคาบเป็น 10 คาบ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การจัดการเรียนรู้วิชา MUG 202 ปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย

คาบที่	เนื้อหา
แผนการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความเป็นมาของโน้ตดนตรี	
1	โน้ตดนตรีไทย อดีตและปัจจุบัน 1. ประวัติและความเป็นมาของโน้ตดนตรีไทย 2. หลักการอ่านโน้ตดนตรีไทย
2	โน้ตตัวเลข (เจียนผู้) 1. ประวัติและความเป็นมาของโน้ตตัวเลข 2. หลักการอ่านโน้ตตัวเลข
3	คาบที่ 3 โน้ตดนตรีสากลและทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ 1. บันไดเสียง (Scale) 2. จังหวะ (Rhythm) 3. เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรีสากล 4. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time Signatures)
แผนการเรียนรู้ที่ 2 หลักการอ่านทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่	
4	แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตเพลงแขกมอญ 2 ชั้น
5	แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตเพลงสร้อยลำปาง
6	แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตเพลงลาวเล็กตัดสร้อย
7	แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตเพลงเสเลเมา
8	แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตเพลงตันวเรชชู้
แผนการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านโน้ตฉบับพลัน (Sight Reading)	
9	การทบทวนการอ่านโน้ตเพลงโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่
10	การทดสอบอ่านโน้ตฉบับพลัน (Sight Reading)

หลังจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ มีผลการเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียน ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลคะแนนระหว่างเรียนโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่

ผู้เรียนคนที่	คาบที่ 1	คาบที่ 2	คาบที่ 3	คาบที่ 4	คาบที่ 5	คาบที่ 6	คาบที่ 7	คาบที่ 8	คาบที่ 9	รวม 90 คะแนน	คะแนนร้อยละ
	10	10	10	10	10	10	10	10	10		
A1	9.5	7.3	10	7.6	8.3	7.3	8.6	8.6	9.5	8.52	85.22
A2	7.5	8	9	9.3	8	7.6	8.6	8.3	9.5	8.42	84.22
A3	9	7.3	10	8.3	9	9.6	9.3	9	9.5	9.00	90.00
A4	8.5	6.6	9.5	7.6	9.3	8.3	8.6	8.3	9.5	8.47	84.67
A5	8.5	10	10	10	9.3	8.6	8.6	9.6	9.5	9.34	93.44
A6	8	6.6	10	6.6	8.6	7.6	7.3	8.6	9.5	8.09	80.89
A7	10	9.3	10	9.6	10	8.3	9.3	9.6	10	9.57	95.67
A8	9.5	6.6	9	10	10	9.6	10	9.6	10	9.37	93.67
A9	8	9.3	9.5	7	8.3	8	8	8.3	9.5	8.43	84.33
A10	10	10	9.5	9.6	10	9.3	9.3	9.3	10	9.67	96.67
\bar{x}	8.85	8.1	9.65	8.56	9.08	8.42	8.76	8.92	9.65	8.89	88.88

จากผลคะแนนระหว่างเรียนโดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ พบว่า ผู้เรียนมีผลคะแนนแบบเฉลี่ยร้อยละ 88.88

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบหลังเรียน

ภาคทฤษฎี ผลการทดสอบ					ภาคปฏิบัติ ผลการทดสอบ				รวม 100 คะแนน	คะแนน ร้อยละ
ผู้เรียนคนที่	การเขียนจังหวะดนตรีไทย ถูกต้อง	การเขียนโน้ตครุฑถูกต้อง	การเขียนสัญลักษณ์กำกับถูกต้อง	รายละเอียดส่วนและความเรียบร้อยในการเขียน	จังหวะ	ทำนอง	ความถูกต้องระดับเสียง	การถ่ายทอดอารมณ์ และการสื่อความหมายของบทเพลง		
	10	10	10	10	20	20	10	10		

ผลการศึกษา พบว่าผู้เรียนที่ได้เรียนชุดการสอนการอ่านโน้ตเพลงไทยขั้นพื้นฐาน โดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ สามารถทำคะแนนระหว่างเรียนได้ร้อยละ 88.88 แสดงถึงความรู้และความเข้าใจ เรื่องการอ่านโน้ตดนตรีไทย ดนตรีสากล โน้ตตัวเลข และระบบทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ อยู่ในระดับดี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถทำคะแนนหลังเรียนได้ร้อยละ 81.19 โดยเป็นการทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในเนื้อทั้งหมดของชุดการสอนโน้ตเพลงไทย โดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ ดังนั้นประสิทธิภาพของชุดการสอนจึงมี ค่าเท่ากับ 88.88/81.19 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการสร้างชุดการสอนโน้ตเพลงไทยขั้นพื้นฐาน โดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ และการศึกษาประสิทธิภาพของการใช้ชุดการสอน พบว่าผู้เรียนชุดการสอนการอ่านโน้ตเพลงไทยขั้นพื้นฐาน โดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ สามารถทำคะแนนระหว่างเรียนได้เฉลี่ย 88.88 แสดงถึงความรู้และความเข้าใจ เรื่องการอ่านโน้ตดนตรีไทย ดนตรีสากล โน้ตตัวเลข และระบบทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ อยู่ในระดับดี ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถทำคะแนนหลังเรียนได้เฉลี่ย 81.19 ซึ่งมีประสิทธิภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้สร้างและนำชุดการสอนโน้ตเพลงไทยขั้นพื้นฐาน โดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ที่สร้างขึ้น โดยนำการเขียนลักษณะนี้มาจากระบบโน้ตตัวเลขของเชอเว่ (Cheve) ซึ่งระบบโน้ตตัวเลขนี้ได้พัฒนามาแล้วในดนตรีจีน เรียกว่า เจียนผู้ (Jian Pu) และนำวิธีการเติมจุดบนตัวโน้ตของดนตรีไทยเดิมและดนตรีจีนมาต่อยอดในแบบฝึกหัด เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงของระดับเสียงมากยิ่งขึ้น ได้นำหลักการนับจังหวะตก (แม่จังหวะ) ให้เหมือนกับการนับจังหวะของดนตรีสากลและดนตรีจีน คือให้จังหวะที่ 1 เป็นจังหวะหลัก ซึ่งโน้ตดนตรีไทยเดิมนั้น แม่จังหวะจะอยู่ที่จังหวะที่ 4 ในห้องเพลง การปรับเปลี่ยนจังหวะดังกล่าวนี้จะช่วยให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานดนตรีตะวันตกสามารถเข้าใจหลักการอ่านจังหวะได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับ พันธ์ ต้องการพานิช (2561) ที่พบว่า การสร้างชุดการสอนเรื่องการอ่านโน้ตในบรรทัดห้าเส้นโดยวิธีการจินตภาพกับผู้เรียนจำนวน 6 คน พบว่าชุดการสอนเรื่องการอ่านโน้ตในบรรทัดห้าเส้นโดยวิธีการจินตภาพมีประสิทธิภาพ 81.66/81.11 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80

2. การเรียนผ่านชุดการสอนการอ่านโน้ตเพลงไทยขั้นพื้นฐาน โดยใช้ทฤษฎีโน้ตดนตรีไทยใหม่ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ เพราะผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเรียนการสอนอย่างละเอียด และได้ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ และให้ความสำคัญกับผู้เรียนจากการเล่นดนตรีที่มีความแตกต่างกัน และศึกษาความสามารถพื้นฐานเฉพาะด้านของผู้เรียน โดยผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถด้านทักษะดนตรีที่ไม่เหมือนกัน ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจ จุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาของผู้เรียนแต่ละคน ตลอดจนหาวิธีแก้ไขปัญหา (อนันต์ ศรีโสภะ, 2552) สอดคล้องกับ พันธ์ ต้องการพานิช (2561) ที่สร้างชุดการสอนโน้ตและการใช้ดนตรีประกอบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเครื่องระฆัง ที่พบว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพที่ดีสามารถนำไปใช้ปรับพื้นฐานได้ และ

มีค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยจากแบบทดสอบ หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่าก่อน การทดลอง

จากผลการสร้างชุดการสอนโน้ตเพลงไทยโดยใช้ทฤษฎีโน้ตเพลงไทยใหม่นั้น สอดคล้องกับ ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2558) ที่พบว่า สารการเรียนรู้ดนตรีได้แก่ (1) ระดับเสียง (Pitch) (2) จังหวะ (Rhythm) (3) ท่วงทำนอง (Melody) (4) เสียงประสาน (Harmony) และ (5) ความเป็นดนตรี (Musicianship) สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับวิธีการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีในระดับพื้นฐานได้ดีอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้สอนควรกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความพร้อมและมีกำลังใจ การสร้างสิ่งเร้าสามารถกระตุ้นให้เกิดความพร้อมในการเรียน และคำนึงถึงช่วงเวลาการวิจัย ผู้วิจัยต้องศึกษาสภาพแวดล้อมและพื้นฐานทางสังคมของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน

2. ควรมีรูปแบบการสร้างสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสนในการเรียนรู้และฝึกทักษะการอ่านโน้ตเพลงไทยจากสื่อช่วยสอนมากขึ้น

3. ควรขยายเนื้อหาและเวลาในการใช้ชุดการสอนนี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีความชำนาญในการอ่านโน้ตเพลงไทย

รายการอ้างอิง

- ชินิตร ภู่อานัญญ์. (2544). *แก่นแท้ดนตรีไทย*. บรรพกิจ.
- พนัส ต้องการพานิช. (2561) ชุดการสอนโน้ตเพลงและการใช้ดนตรีประกอบเพื่อการพัฒนา
การเรียนรู้การสอนเครื่องกระทบ. *วารสารดนตรีรังสิต*, 13(2), 31-44.
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2558) การศึกษาเพื่อสร้างชุดการสอนคีย์บอร์ดเบื้องต้นโดยใช้วิธีการของ
โคคาย. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*, 16(1), 68-79.
- บุญสืบ บุญเกิด และสุรศักดิ์ เพชรคงทอง. (2559). ประวัติการบันทึกโน้ตดนตรีไทย. *วารสารวิชาการ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1), 68-85.
- อนันต์ ศรีโสภณ. (2525). *การวัดและการประเมินผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ไทยวัฒนาพานิช.